HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומתוך ששינו מעשיהם שינה הקב"ה עליהם מעשה בראשית והעלה מזל כימה ביום ונטל שני כוכבים (ו) והביא מבול לעולם בשלמא לר' יהושע היינו דכתיב שני [5]אלא לר"א מאי שני (ז)שני לדין בשלמא לרבי יהושע היינו דשינה אלא לר"א מאי שינה כדרב חסדא דאמר רב חסדא [3]ברותחין קלקלו וברותחין נידונו ברותחין קלקלו בעבירה וברותחין נידונו כתיב הכא [1]וישבו המים וכתיב התם [2]וחמת המלך שככה ת"ר חכמי ישראל מונין למבול כר"א ולתקופה כר' יהושע חכמי אומות העולם מונין אף למבול כר' יהושע: ולירקות: תנא לירקות ולמעשרות ולנדרים לירקות מאי נינהו מעשר ירק היינו מעשרות תנא דרבנן וקתני דאורייתא וליתני דאורייתא ברישא [3]איידי דחביבא ליה אקדמה ותנא דידן תנא דרבנן וכל שכן דאורייתא וליתני מעשר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וליתני ירק תרי גווני ירק דתנן [7]א ירק הנאגד משיאגד ושאינו נאגד משימלא את הכלי ת"ר (ח)ב ליקט ירק ערב ראש השנה עד שלא תבא השמש וחזר וליקט

משתבא

(ב) והולך לשנות סדר בראשית והעלה זנב כימה ביום ונטל שני כוכבים ממנו ומעיינות מתמעטין בחמה ימות החמה ופסקו הגשמים ושינה סדר בראשית ונתגברו המעיינות ושטפם: (ו) **יום שמונ לימה עולה ביום.** שבמרחשון עולה עקרב בתחלת היום ואחריו קשת נמצא עולה עולה בסוף היום: **שינה עליהם כו'.** לקמן פריך מאי שינה: **היינו דכתיב שני.** שהרי אייר שני לחדשים: **שני לדין.** שנגזרה גזירה עליהן בתשרי שלפנינו: הכי גרסינן **בשלמא לר' יהושע היינו דשינה.** דהעלה מזל כימה ביום ועוד שינה לתגברות מעיינות: **וחמת המלך שככה.** וסתם חמה רותחת היא כדכתיב (ז) וחמתו בערה בו: **חכמי ישראל מונין למבול כר' אליעזר.** מונין שנות גח וכריאת עולם ושנות הדורות כר' אליעזר מונין מתשרי תחלת השנים ולא משום דקבירא להו בתשרי נברא העולם אלא דתשרי ראש השנה לשנים ובניסן נברא העולם כדקתני: **ולתקופה כרבי יהושע.** כשמונין תקופת החמה והלבנה מונין מניסן לומר שמניסן נברא ובתחלת ניל רביעי שמשה חמה בניסן לפיכך אין תקופת ניסן נופלת אלא בד' רביעי היום לפי שלעולם יום ורביע בין תקופת שנה זו לתקופה שבגדה לשנה הבאה וכן מולדות הלבנה מונין מולד ניסן ראשון בניל רביעי בתשעה שעות ותרמ"ד חלקים: **אף למבול.** כלומר למנין שנות הדורות מתחילין מניסן למנות ומבול בחייב ירד (ג) ע"כ משתאמר בחחת ושש מאות בראשון שחרבו המים ניסן הוא שהרי משפט דור המבול שנים עשר חדש: **ולירקות.** מעשר ירק לענין חדש ויש שאין תורמין מירק הנלקט ערב ר"ה על הנלקט אחר ר"ה: **ולנדרים.** לקמן (ע"ב) מפרש: **תנא דרבנן.** השמיענו שיש ר"ה קבוע לענין חדש ויש במעשר ירק דרבנן והדר תנא מעשר דגן שאף לו יום קבוע לחדש ויש שלו: **ותנא דידן.** דתנא לירקות ולא תנא למעשרות: **תנא דרבנן.** ואשמועינן דיום קבוע לו כ"ש דאורייתא: **ירק הנאגד.** שדרכו בגבורות: **משיאגד.** הוי גורנו למעשר ואסור לאכול ממנו ערלי עד שיעשר: **ליקט ירק.** אשמועינן דירק בתר לקיטה חזיל לענין מעשר ואף על פי שגדל בשנה אחת אם נלקט בשתי שנים הוי חדש ויש שאין תורמין מן החדש על הישן דכתיב (דברים יד) שנה שנה: שניה

אלא לרבי אליעזר מאי שני. ואע"ג דלרבי אליעזר בתשרי נברא העולם (ד) דנהי דלענין השנים ראוי למנות ממנו לענין מנין החדשים אין מונין ממנו לקרות מרחשון שני לחדשים ניסן ראשון: **למבול** כרבי אליעזר. אע"ג דסבירא להו כרבי יהושע דבניסן נברא העולם מדמונין לתקופה כרבי יהושע מ"מ מונין שנות גח ובריאת עולם (ה) ושנות החמה מתשרי משום דתשרי ראש לשנים ולשמיטין וליובלות: **ולירקות** ולנדרים. ומתניתין דלא קתני לנדרים בהפסק' לא מיירי כדפריטית לעיל (דף ז. בד"ה בהפסקה) גבי ולעיבורים: **תנא דרבנן.** מדתנן לירקות יותר משאר כל פירות משמע דכל שאר פירות מעשרן דאורייתא וכן משמע ברישא מסכת מעשרות בירושלמי דדרש כולהו מקרא חוץ מירקות ומסיק דמעשר ירקות מדבריהם והכי איתא התם עשר תעשר את כל תבואת זרעך כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט אין לי אלא תבואה קטניות מנין ת"ל וכל מעשר האדמה מזרע הארץ לרבות זרע שוס וגרגיר יכול שאני מרבה זרע לוף העליון זרע כרשין זרע לפת זרע ונון ושאר זרעוני גנה שאינם נאכלין ת"ל מזרע הארץ ולא כל זרע הארץ פרי העץ לרבות כל פירות האילן יכול שאני מרבה חרובי שיטה וגלמוני וחרובי גדירה ת"ל מפרי העץ ולא כל פרי העץ ירקות מנין אינו בן עקיבא אומר המעשרות לירקות מדבריהם והכי נמי איתא בירושלמי בסוף חלה רבותינו שבגולה היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שבאו הרובים ובטלום מאן איון הרובים תרגמוניה ר' זעירא רב יהודה בשם שמואל חלה בחו"ל ותרומת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפרישין רבי אבא בשם שמואל אומר לא חשו אלא לדגן ותירוש וילהר רבי אלא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומה גדולה בלבד אבל לירקות אפילו לתרומה לא חשו דתני איסי בן עקיבא המעשרות לירקות מדבריהם מכל הני משמע דשאר כל פירות דאורייתא אבל אי אפשר לומר כן דלקמן בפירקין (דף טו:) אמרו מעשר תרוסין דרבנן ובפרק בילד מבריחין (ברכות דף לו.) מעשר אלף מדרבנן ובפרק אלו עוברין (פסחים דף מד.) מעשר תבלין דרבנן ואפילו תאנים ורמונים ותמרים דכתיבי בקרא דאורייתא חטה פטורין מן המעשרות דלא מחייב מדאורייתא אלא דגן ותירוש וילהר בן עקיבא המעשרות לירקות מדבריהם מכל הני משמע דשאר כל פירות דאורייתא אבל אי אפשר לומר כן דלקמן בפירקין (דף טו:) אמרו מעשר תרוסין דרבנן ובפרק בילד מבריחין (ברכות דף לו.) מעשר אלף מדרבנן ובפרק אלו עוברין (פסחים דף מד.) מעשר תבלין דרבנן ואפילו תאנים ורמונים ותמרים דכתיבי בקרא דאורייתא חטה פטורין מן המעשרות דלא מחייב מדאורייתא אלא דגן ותירוש וילהר בן עקיבא המעשרות לירקות מדבריהם מכל הני משמע דשאר כל פירות דאורייתא אמרו מעשר בהמה (בכורות דף מ.) מעשר תבלין